

Η κηδεία του Μπουεναβεντούρα Ντουρρούτι

23/11/1936

 provo.gr/i-kideia-tou-durruti/

Vectrum

November 24, 2017

Αργά τη νύχτα έφτασε η σωρός στη Βαρκελώνη.

Είχε βρέξει όλη την ημέρα και τα αυτοκίνητα που συνόδευαν το φέρετρο ήταν γεμάτα λάσπη. Η μαυροκόκκινη σημαία που σκέπαζε τη νεκροφόρα ήταν βρώμικη.

Στο κτίριο των αναρχικών, που μέχρι την επανάσταση ήταν έδρα του βιομηχανικού και εμπορικού επιμελητηρίου της Βαρκελώνης, οι προετοιμασίες είχαν αρχίσει από το προηγούμενο βράδυ. Η αίθουσα υποδοχής είχε ετοιμαστεί για να υποδεχθεί τον νεκρό. Κατά μαγικό τρόπο όλα ήταν έτοιμα στην ώρα τους. Ο στολισμός ήταν απλός, χωρίς καμία επιτήδευση ή στόμφο. Οι τοίχοι ήταν καλυμμένοι με μαυροκόκκινο πανί, ένα βάθρο στα ίδια χρώματα, μερικά πολύφωτα, λουλούδια και στεφάνια. Αυτό ήταν όλο. Στις δύο πλαϊνές πόρτες, από τις οποίες θα περνούσε το πλήθος που πενθούσε, ήταν κρεμασμένα, κατά το ισπανικό έθιμο, μεγάλα πανώ που πάνω τους διάβαζες “Ο Ντουρρούτι σας καλωσορίζει” και “Ο Ντουρρούτι σας αποχαιρετά”.

Άντρες της πολιτοφυλακής φρουρούσαν το φέρετρο με το όπλο παραπόδα. Εκείνοι που το είχαν φέρει από τη Μαδρίτη, τον κουβάλησαν μέχρι μέσα στην αίθουσα. Κανείς δε σκέφτηκε να τους ανοίξει τις μεγάλες μπροστινές πόρτες, κι έτσι αναγκάστηκαν να στριμωχτούν περνώντας μέσα από μια μικρή πλαϊνή πόρτα. Για να ανοίξουν δρόμο, μέσα από το πλήθος που είχε κατακλύσει το χώρο μπροστά στο κτίριο, κατέβαλαν πολύ κόπο. Από τις στοές της εισόδου που είχαν μείνει αστόλιστες, κοίταζαν διάφοροι περιέργοι. Υπήρχε μια ατμόσφαιρα προσμονής, όπως σ’ ένα θέατρο. Μερικοί κάπνιζαν. Πολλοί είχαν βγάλει τα καπέλα τους, ενώ άλλοι ούτε το είχαν σκεφτεί καν. Γινόταν θόρυβος. Πολιτοφύλακες που γύριζαν από τι μέτωπο, καλωσορίζονταν από φίλους τους. Οι σκοποί προσπαθούσαν να απωθήσουν τους συγκεντρωμένους. Κι αυτό γινόταν όχι χωρίς θόρυβο. Ο άνθρωπος που ήταν υπεύθυνος για την τελετή έδινε τις οδηγίες τους. Κάποιος σκόνταψε και έπεσε πάνω σ’ ένα στεφάνι. Ένας απ’ αυτούς που είχαν κουβαλήσει το φέρετρο, άναβε προσεκτικά την πίπα του την ώρα που σηκωνόταν το καπάκι. Το πρόσωπο του Ντουρρούτι βρισκόταν κάτω από ένα γυάλινο σκέπασμα πάνω σε άσπρο μεταξωτό, τυλιγμένο σε ένα άσπρο σάλι, που του έδινε την εμφάνιση Άραβα.

Το σκηνικό ήταν κωμικοτραγικό. Έμοιαζε πολύ με χαρακτηριστικό του Γκόγια. Το περιγράψω έτσι όπως το έζησα, γιατί δίνει μια εικόνα τι συγκινεί τους Ισπανούς. Ο θάνατος στην Ισπανία είναι σαν το φίλο, το σύντροφο, σαν κάποιο εργάτη που ξέρει κανείς από το χωράφι ή το εργαστήρι. Σαν έρθει, δεν κάνει κανείς ιδιαίτερες φασαρίες. Αγαπά τους φίλους του μα δεν τους ενοχλεί. Μπορούν να έρχονται και να φεύγουν όποτε τους αρέσει. Ίσως αυτό να είναι η παλιά μοιρολατρία των Μαυριτανών που εμφανίζεται και πάλι, χαμένη εδώ και χρόνια κάτω από τις τελετουργίες της καθολικής εκκλησίας.

Ο Ντουρρούτι ήταν ένας φίλος. Είχε πολλούς φίλους. Είχε γίνει το είδωλο ενός ολόκληρου λαού. Αγαπήθηκε πολύ και ειλικρινά και όλοι όσοι είχαν έρθει αυτή την ώρα θρηνούσαν το χαμό του και του ‘φερναν το σεβασμό τους. Κι όμως, εκτός από τη γυναίκα του, μια Γαλλίδα, είδα μόνο έναν άνθρωπο να κλαίει. Μια γριά καθαρίστρια, που είχε δουλέψει σ’ αυτό το κτίριο όταν ακόμα οι έμποροι και οι βιομήχανοι πηγαινοέρχονταν

εκεί μέσα, και που, ίσως, δεν τον είχε συναντήσει ποτέ της. Οι άλλοι ένιωθαν το θάνατό του σαν ένα φριχτό, αναντικατάστατο χαμό, αλλά εκδήλωναν τα αισθήματά τους χωρίς καμία επισημότητα. Το να σωπάσουν, να βγάλουν τα καπέλα τους ή να σβήσουν τα τσιγάρα τους, θα ήταν εξίσου υπερβολικό όπως αν υψώνονταν σταυροί και αγιασμοί ράντιζαν την ατμόσφαιρα.

Χιλιάδες άνθρωποι πέρασαν στη διάρκεια της νύχτας μπροστά από το φέρετρο του Ντουρρούτι. Περίμεναν σε τεράστιες ουρές κάτω από τη βροχή. Ο φίλος τους και ηγέτης τους ήταν νεκρός. Δεν τολμώ να αποφασίσω ποιο κομμάτι στα συναισθήματά τους έπιανε ο πόνος και ποιο η περιέργεια. Για ένα όμως είμαι σίγουρος, εκείνο που τους ήταν ολότελα ξένο, ήταν ο σεβασμός προς το θάνατο.

Η κηδεία έγινε το άλλο πρωί. Ήταν ξεκάθαρο από την αρχή ότι η σφαίρα που σκότωσε τον Ντουρρούτι χτύπησε τη Βαρκελώνη στην καρδιά. Ένας στους τέσσερις κατοίκους της ακολούθησε το φέρετρο. Οι μάζες που γέμιζαν τα πεζοδρόμια, κοιτούσαν απ' τα παράθυρα, τις ταράτσες κι ήταν σκαρφαλωμένες ως και τα δέντρα της Ράμπλας, δεν ήταν μέσα σ' αυτό τον αριθμό. Όλα τα κόμματα και οι συνδικαλιστές οργανώσεις, χωρίς εξαίρεση, είχαν καλέσει τους οπαδούς τους. Δίπλα στις σημαίες των αναρχικών κυμάτιζαν οι σημαίες όλων των αντιφασιστικών ομάδων της Ισπανίας. Ήταν ένα μεγαλειώδες, υπέροχο και παράξενο θέαμα, γιατί κανείς δεν είχε καθοδηγήσει, οργανώσει, βάλει σε τάξη όλον τούτο τον κόσμο. Τίποτα δεν γινόταν όπως έπρεπε. Επικρατούσε ένα απεριγράπτο ανακάτωμα.

Το ξεκίνημα της πομπής είχε οριστεί για τις 10. Μια ώρα πριν ήταν τελείως αδύνατο να φτάσεις στο κτίριο της περιφερειακής επιτροπής των αναρχικών. Κανένας δεν είχε σκεφτεί να κρατήσει ανοιχτό το δρόμο που θα περνούσε η κηδεία. Οι αντιπροσωπείες όλων των εργατικών οργανώσεων της Βαρκελώνης πλησίαζαν, διαλύονταν και έκλειναν το δρόμο ή μια στην άλλη, απ' όλες τις μεριές. Μια ίλη ιππικού και μια ομάδα μοτοσικλετιστών που επρόκειτο

να ηγηθούν της πομπής, βρέθηκαν αποκλεισμένες και τριγυρισμένες από πλήθη εργατών. Παντού έβλεπε κανείς αμάξια σκεπασμένα με στεφάνια, που είχαν αποκλειστεί και δεν μπορούσαν να κάνουν ούτε μπρος ούτε πίσω. Με πολύ κόπο ανοίχτηκε ένας δρόμος για να μπορέσουν οι υπουργοί να φτάσουν στο φέρετρο. Στις δέκα και μισή το φέρετρο του Ντουρρούτι, σκεπασμένο με μια μαυροκόκκινη σημαία, εγκατέλειπε το κτίριο των αναρχικών πάνω στους ώμους πολιτοφυλάκων της φάλαγγάς του. Τα πλήθη σήκωσαν τη γροθιά για τον ύστατο χαιρετισμό. Ο ύμνος των αναρχικών ακούστηκε από παντού, *Hijos Del Pueblo*, Παιδιά του Λαού. Ήταν μια στιγμή μεγάλης συγκίνησης. Για κάποιο περίεργο όμως λόγο ή ίσως και από απροσεξία, κάποιος είχε καλέσει δυο ορχήστρες. Η μια έπαιζε πολύ σιγά, η άλλη πολύ δυνατά. Δεν μπόρεσαν να τα καταφέρουν να παίξουν στον ίδιο τόνο. Οι μοτοσικλέτες ούρλιαζαν, τα αυτοκίνητα άρχισαν να κορνάρουν, οι αξιωματικοί έδιναν διαταγές με σφυρίγματα και αυτοί που κρατούσαν το φέρετρο δεν μπορούσαν να κάνουν ούτε βήμα προς τα εμπρός. Ήταν κάτι το απίθανο μέσα σ' αυτό το χάος να σχηματίσεις πορεία. Οι δυο ορχήστρες έπαιζαν το

ίδιο τραγούδι ακόμη μια φορά. Πολλές φορές. Είχαν εγκαταλείψει τις προσπάθειες να συγχρονιστούν. Άκουγες τους ήχους αλλά δεν μπορούσες να διακρίνεις τη μελωδία. Ακόμη και τώρα έβλεπες γύρω γύρω σηκωμένες γροθιές. Επιτέλους βουβάθηκε η μουσική, οι γροθιές έπεσαν και ακουγόταν μόνο το βουητό της μάζας, που το κέντρο της, πάνω στους ώμους των συντρόφων του, αναπαυόταν ο Ντουρρούτι.

Πέρασε το λιγότερο μισή ώρα ώσπου να ανοιχτεί λίγο ο δρόμος και να κινηθεί η πορεία. Μέχρι να φτάσει στην πλατεία της Καταλωνίας, που απείχε μερικές εκατοντάδες μέτρα, πέρασαν αρκετές ώρες. Οι έφιπποι ακολουθούσαν ο καθένας το δρόμο του και οι μουσικοί διαλυμένοι μέσα στο πλήθος προσπαθούσαν να ξανασυγκεντρωθούν. Τα αυτοκίνητα που είχαν χάσει το δρόμο τους, προσπαθούσαν με την όπισθεν να βρουν διέξοδο. Τα αυτοκίνητα με τα στεφάνια προσπαθούσαν να χωθούν στην πορεία από πλάγιους δρόμους. Ο καθένας ούρλιαζε όσο πιο δυνατά μπορούσε.

Όχι, αυτή δεν ήταν κηδεία βασιλιά. Ήταν μια κηδεία που την είχε πάρει στα χέρια του ο λαός. Δεν υπήρχαν οδηγίες, όλα γινόντουσαν αυθόρμητα. Το απρόοπτο κυριαρχούσε. Ήταν απλά μια αναρχική κηδεία και κει βρισκόταν όλη της η μεγαλοπρέπεια. Είχε τις περίεργες όψεις της, αλλά το μεγαλείο της, ένα μοναδικό, βαθύ μεγαλείο, δεν το έχανε ποτέ.

Στη βάση της στήλης του Κολόμβου, όχι μακριά από τη θέση όπου κάποτε είχε αγωνιστεί και πέσει ο καλύτερος φίλος του Ντουρρούτι, εκφωνήθηκαν οι επικήδειοι. Ο Γκαρθία Ολιβέρ, ο μοναδικός από τους τρεις συντρόφους που επέζησε, μίλησε σαν φίλος, σαν αναρχικός και σαν υπουργός Δικαιοσύνης της ισπανικής δημοκρατίας. Μετά πήρε το λόγο ο Ρώσος πρόξενος. Έκλεισα το λόγο που έβγαλε σε καταλανική γλώσσα με την κραυγή "Θάνατος στο φασισμό". Ο πρόεδρος της Generalidad, Κομπανύς, μίλησε τελευταίος. Άρχισε και τελείωσε με το σύνθημα "Σύντροφοι, εμπρός". Είχε προγραμματιστεί, μετά τους λόγους, να διαλυθεί η πορεία. Μόνο μερικοί φίλοι του θα ακολουθούσαν τη νεκροφόρα μέχρι το νεκροταφείο. Αλλά αποδείχθηκε αδύνατο να κρατηθεί αυτό το πρόγραμμα. Οι μάζες δεν έφευγαν από τη θέση τους. Είχαν ήδη καταλάβει το νεκροταφείο και είχαν μπλοκάρει το δρόμο προς τον τάφο. Ήταν δύσκολο να περάσεις, μια και όλοι οι διάδρομοι του νεκροταφείου είχαν γεμίσει στεφάνια. Η νύχτα έφτασε. Ξανάρχισε να βρέχει. Σε λίγο έριχνε καταρράχτες και το νεκροταφείο μεταβλήθηκε σε βούρκο, όπου μέσα του πνίγηκαν τα στεφάνια. το τελευταίο λεπτό αποφασίστηκε να αναβληθεί η ταφή. Οι πολιτοφύλακες άφησαν τον τάφο και έφεραν το φορτίο τους στο νεκροθάλαμο.

Ο Ντουρρούτι κηδεύτηκε τελικά την επόμενη μέρα.

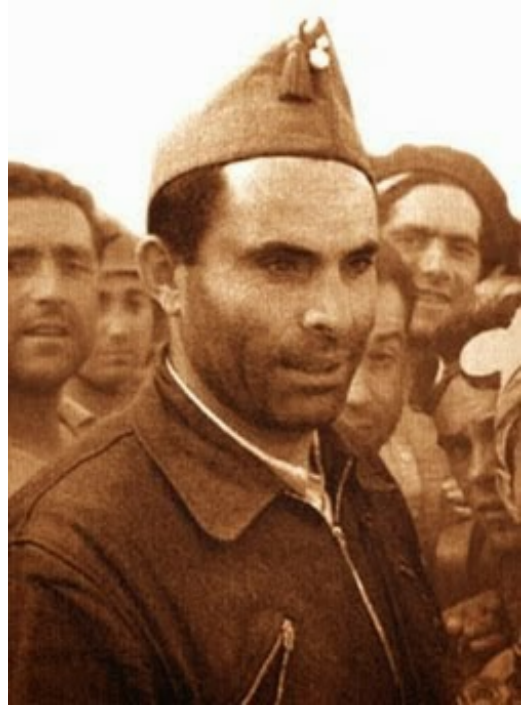
Χ. Ε. Καμίνσκι

"Κανείς συγγραφέας δε θα αποφάσιζε να γράφει την ιστορία της ζωής του. Θα έμοιαζε πάρα πολύ με περιπετειώδες μυθιστόρημα". Σ' αυτό το συμπέρασμα έφτασε ήδη το 1931

ο Ηλία Έρενμπουργκ, όταν γνώρισε τον Μπουεναβεντούρα Ντουρρούτι. Και αμέσως έπεσε στη δουλειά. Σε μερικές φράσεις έγραψε ό,τι νόμιζε πως ήξερε για τον Ντουρρούτι. “Αυτός ο εργάτης μεταλλουργίας αγωνίστηκε από πολύ νέος για την επανάσταση. Ανέβηκε σε οδοφράγματα, λήστεψε τράπεζες, έριξε βόμβες, απήγαγε δικαστές. Καταδικάστηκε τρεις φορές σε θάνατο, στην Ισπανία, τη Χιλή και την Αργεντινή. Γύρισε αμέτρητες φυλακές και απελάθηκε από οκτώ χώρες”.

“Χ. Μ. Εντσενσμπέργκερ, Το σύντομο καλοκαίρι της Αναρχίας”

negrarosanr

“Ήμουν αναρχικός σε όλη μου την ζωή και ελπίζω ότι είμαι και τώρα. Θα το θεωρούσα πράγματι πολύ θλιβερό να γινόμουν στρατηγός και να εξουσιάζω ανθρώπους με στρατιωτική πυγμή...

Πιστεύω όπως πάντα στην ελευθερία που στηρίζεται στην αίσθηση ευθύνης. Θεωρώ την πειθαρχία απαραίτητη αλλά θα πρέπει να είναι αυτοπειθαρχία, εμπνεόμενη από ένα κοινό σκοπό και ένα ισχυρό αίσθημα συντροφικότητας.” Μ.

Ντουρρούτι